

УДК 378.016:364

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15\(33\)-436-448](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15(33)-436-448)

Паскаль Олена Вікторівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогічних технологій початкової освіти, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, 65020, тел.: (097) 549-8-674, <https://orcid.org/0000-0002-9872-4677>

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРЕВЕНТИВНОЇ ФУНКЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Анотація. В статті розглядається важливий аспект розвитку соціальної роботи в Україні - соціальне партнерство, аналізується сутність концепції соціального партнерства і його важлива роль у сфері реалізації превентивної функції професійної діяльності майбутніми соціальними працівниками та їх підготовка під час навчання у ЗВО. В частині цього дослідження намічено пріоритетну мету та визначено основні складові соціального партнерства в контексті практики соціальної роботи. Також розглянуті психолого-педагогічні та соціокультурні фактори, які впливають на відносини між учасниками соціального партнерства, а також визначено основні принципи, які вони повинні дотримуватись. Аналізується роль і значення стейкхолдерів в соціальному партнерстві та розв'язанні соціальних проблем та покращенні якості соціальних послуг у майбутньому. Стаття висвітлює ключові питання, пов'язані з розвитком і співпрацею між соціальними службами, неприбутковими організаціями, громадськими ініціативами та іншими учасниками системи соціальної роботи. Важливий акцент робиться на підготовці майбутніх соціальних працівників до роботи у сфері соціального партнерства. Висвітлюються освітні програми, які спрямовані на розвиток навичок співпраці, комунікації та лідерства серед студентів та молодих фахівців соціальної роботи. Підкреслено важливість теоретичних знань і практичних навичок, які є необхідними для майбутніх соціальних працівників з метою успішної побудови партнерських відносин як із клієнтами, які є об'єктами соціальної роботи, так й з представниками соціальних інститутів та агенцій, які виступають суб'єктами соціальної роботи. Робиться акцент на удосконаленні освітніх програм, залучення практичного досвіду та підтримки активної участі майбутніх соціальних працівників у спільних проєктах з соціальними партнерами, підкреслюється, що розвиток соціального партнерства є ключовим чинником у покращенні якості соціальних послуг та побудові більш справедливого суспільства в Україні.

Ключові слова: соціальне партнерство, превенція, превентивна функція, стейкхолдери, співпраця.

Pascal Olena Viktorivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pedagogical Technologies of Primary Education, State Institution «South-Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», Staroportofrankivska St.,26, Odesa, 65020, tel.: (097) 549-86-74, <https://orcid.org/0000-0002-9872-4677>

PREPARATION OF FUTURE SOCIAL WORKERS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE PREVENTIVE FUNCTION OF SOCIAL PARTNERSHIP

Abstract. The article examines an important aspect of the development of social work in Ukraine - social partnership, analyzes the essence of the concept of social partnership and its important role in the sphere of implementation of the preventive function of professional activity by future social workers and their training during training at higher education institutions. In part of this study, the priority goal is outlined and the main components of social partnership in the context of social work practice are defined. Psychological-pedagogical and socio-cultural factors that influence relations between participants of social partnership are also considered, and the main principles that they must adhere to are also determined. The role and importance of stakeholders in social partnership and solving social problems and improving the quality of social services in the future are analyzed. The article highlights key issues related to the development and cooperation between social services, non-profit organizations, public initiatives and other participants in the social work system. An important emphasis is placed on the preparation of future social workers to work in the field of social partnership. Educational programs aimed at developing cooperation, communication and leadership skills among students and young social work professionals are highlighted. The importance of theoretical knowledge and practical skills, which are necessary for future social workers in order to successfully build partnerships both with clients who are the objects of social work, and with representatives of social institutions and agencies that act as subjects of social work, is emphasized. Emphasis is placed on improving educational programs, attracting practical experience and supporting the active participation of future social workers in joint projects with social partners, it is emphasized that the development of social partnership is a key factor in improving the quality of social services and building a fairer society in Ukraine.

Keywords: social partnership, prevention, preventive function, stakeholders, cooperation.

Постановка проблеми. Умови воєнного стану в Україні створюють ускладнюють ситуацію у соціальній сфері та вимагають підготовки майбутніх

соціальних працівників до роботи в надзвичайних ситуаціях. Одним з ключових аспектів ефективної підготовки є розвиток соціального партнерства між навчальними закладами та фахівцями, що практикують. Розвиток соціального партнерства в майбутніх соціальних працівників є важливим аспектом їхньої підготовки і професійної діяльності. Соціальне партнерство в даному контексті вказує на співпрацю між навчальними закладами (університетами, коледжами) та організаціями, які працюють в соціальній сфері (громадськими організаціями, соціальними службами, благодійними фондами тощо). Ця співпраця спрямована на досягнення кількох цілей:

По-перше - покращення освітніх професійних програм та підвищення ефективності і якості практичної підготовки майбутніх соціальних працівників. Спільна робота між ЗВО та соціальними працівниками дозволяє адаптувати навчальні програми до сучасних реалій та потреб соціальної роботи та дає студентам можливість отримати практичний досвід на реальних кейсах та ситуаціях. Це сприяє кращому розумінню професійних викликів, підвищує їхню готовність до майбутньої роботи й допомагає майбутнім соціальним працівникам отримати актуальні знання та навички.

По-друге – розвиток професійної мережі з метою реалізації практичних проєктів. Співпраця зі спеціалістами зі сфери соціальної роботи допомагає створити мережу контактів для майбутніх соціальних працівників. Це може бути корисним як для пошуку роботи, так і для подальшого професійного зростання та дозволяє студентам брати участь у реальних проєктах та програмах соціальної допомоги, що розширює їхні можливості набувати практичний досвід ще на етапі навчання.

По-третє – можливість проведення спільних досліджень і аналізу проблем професійної діяльності. Соціальне партнерство допомагає виявити актуальні проблеми соціальної роботи та спільно здійснювати дослідження для їхнього вирішення.

Узагальнюючи визначене, можна визначити, що розвиток соціального партнерства майбутніх соціальних працівників сприяє більш ефективній підготовці фахівців, які будуть готові впроваджувати сучасні підходи та рішення у викликах соціальної сфери.

Мета статті полягає в розгляді та аналізі методів та стратегій підготовки майбутніх соціальних працівників з метою ефективної реалізації їхньої превентивної функції в контексті соціального партнерства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціальне партнерство як предмет дослідження залучає увагу численних науковців у різних галузях науки як у світовому, так і в українському контексті. Серед зарубіжних дослідників можна виділити імена таких авторитетних фахівців, як Е. Дюркгейм, Л. Ерхард, Ф. Тейлор. Українські вчені також активно працюють у цій галузі, зокрема О. Доронін, І. Дубровський, А. Колодій, Б. Кухта, О. Куценко, О. Попов, А. Сіленко та інші. Окремим аспектам соціального

партнерства в освітній системі приділяли увагу, зокрема Г. Задорожний, Т. Маслова, І. Ящук та інші. Останнім часом, в сфері соціальної роботи, багато науковців присвятили свої дослідження соціальному партнерству. До їх числа входить класифікація принципів соціального партнерства І. Дубровським [1], аналіз проблем впровадження соціального партнерства в Україні В. Жуковим й В. Скуратівським [2]. Проблеми організації партнерства у місцевих громадах були проблемою дослідження Т. Басюк, О. Беспалько, І. Братусь, І. Зверєвої [3], формування інституту соціального партнерства у процесі соціально-економічної самоорганізації українського суспільства Б. Ільченко [4], соціальні орієнтири державної політики в контексті діагностики соціального розвитку Одеського регіону В. Гілко, Л. Кормич, Е. Гансової [5]. Вищеназвані дослідження становлять інтерес насамперед, у плані методів, що можна використовувати в практиці соціальної роботи та при підготовці фахівців у ЗВО. Отже, важливість соціального партнерства в контексті соціальної роботи залишається актуальною та вимагає подальших досліджень. Сучасне глобалізоване суспільство вимагають глибокого аналізу феномену соціального партнерства з метою підвищення ефективності та конкурентоспроможності фахівців соціальної сфери.

Виклад основного матеріалу. Особистісний аспект майбутньої діяльності соціального працівника передбачає їх підготовку до реалізації превентивної функції соціального партнерства шляхом розкриття можливостей суб'єкта фахівця, формування його мотивації, інтересів та професійно-особистісних якостей. Важливими аспектами є вміння визначати зміст співпраці з громадськістю, організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення, а також ефективна робота як індивідуально, так і в міждисциплінарних командах фахівців у професійному полікультурному середовищі.

Соціальне партнерство – це система колективних відносин між найманими працівниками, працедавцями, виконавчою владою, які виступають сторонами соціального партнерства в ході реалізації їхніх соціально-економічних прав та інтересів [6, с. 460].

Пріоритетною ціллю соціального партнерства є спільне розв'язання соціальних проблем і покращення якості життя громадян. Виходячи з того, що соціальне партнерство – це форма взаємодії та співпраці між різними стейкхолдерами (учасниками) в сфері соціальної роботи та соціального обслуговування з метою спільного вирішення соціальних проблем, підвищення якості послуг, забезпечення підтримки та допомоги різним групам населення ця співпраця може включати участь державних органів, неприбуткових організацій, громадських ініціатив, бізнесу, академічних установ, а також інших зацікавлених сторін. Стейкхолдери відіграють ключову роль у цьому процесі, оскільки вони мають різні інтереси, ресурси та вплив, які можуть бути використані для досягнення спільних цілей, спільно

вони можуть сприяти створенню стійких та ефективних рішень для розв'язання складних соціальних проблем. Успішне соціальне партнерство вимагає довіри, відкритості та взаєморозуміння між усіма стейкхолдерами.

Соціальна робота включає співпрацю з різними стейкхолдерами з метою забезпечення допомоги та підтримки людей у складних життєвих обставинах. Головним завданням клієнтів або клієнтської групи є прийняття допомоги та участь у процесі розв'язанні своїх проблем і потреб. Вони активні учасники власного процесу зміни. Соціальні працівники надають професійну допомогу та підтримку клієнтам, встановлюють довіру, розглядають індивідуальні потреби, плани допомоги та співпрацюють із клієнтами для досягнення їхніх цілей. Родини та близькі люди можуть бути важливими стейкхолдерами у випадках, коли соціальний працівник працює з дітьми, молоддю, або в ситуації сімейних конфліктів. Вони можуть сприяти або заважати досягненню позитивних результатів. Місцеві громади сприяють розвитку та впровадженню програм соціальної роботи, мобілізують ресурси, підтримують ініціативи та забезпечують інформаційну базу для соціальних працівників. Уряд та місцева влада визначають соціальну політику на державному, регіональному, або місцевому рівнях та фінансову підтримку соціальних програм і послуг, регулюють галузь соціальної роботи і можуть співпрацювати з соціальними працівниками у розв'язанні соціальних проблем. Неприбуткові організації можуть надавати фінансову підтримку, ресурси, і експертизу для проєктів і програм соціальної роботи, сприяти залученню громадськості та підтримці ініціатив. У соціальній роботі, співпраця та координація між цими стейкхолдерами допомагає забезпечити ефективну допомогу та відповідати на різні потреби та виклики, з якими можуть стикатися люди у складних життєвих обставинах.

Соціальне партнерство спрямоване на створення ефективних рішень, спільне розроблення програм та проєктів, а також сприяє обміну ресурсами та знаннями для досягнення спільних соціальних цілей і покращення добробуту суспільства.

Важливим для дослідження є визначення ключових елементів соціального партнерства, які включають:

- спільну мету та завдання, яку необхідно досягти через співпрацю зі стейкхолдерами. Ці цілі можуть стосуватися певних соціальних проблем, наприклад, зменшення безробіття, підвищення доступу до освіти або покращення якості соціальних послуг;

- учасниками соціального партнерства можуть бути державні органи, неприбуткові організації, бізнес, громадські організації та інші, які мають інтерес у розв'язанні соціальної проблеми;

- співпрацю та обмін ресурсами між учасниками партнерства, які спільно працюють над проєктами та ініціативами, обмінюються фінансовими, інтелектуальними та матеріальними ресурсами для досягнення спільної мети;

- спільне партнерство може бути довгостроковим, оскільки багато соціальних проблем потребують системного та тривалого підходу до вирішення;
- необхідність забезпечення відкритого діалогу та ефективної комунікації між учасниками, задля спільного обговорення планів, прогресу та коригування стратегії, якщо це необхідно;
- взаємодія і координація учасників повинна забезпечити гармонійні взаємовідносини для досягнення спільної мети без конфліктів та перешкод;
- відкритість та прозорість соціального партнерства передбачає обмін інформацією та ресурсами, щоб забезпечити прозорість та відповідальність перед усіма стейкхолдерами;
- вибір методів оцінки та моніторингу результатів спільної діяльності, щоб визначити ефективність партнерства та внести корективи в стратегію, якщо необхідно.

Ці ключові елементи допомагають забезпечити успішне соціальне партнерство та досягнення спільних соціальних цілей.

В Україні активно функціонує тристороння модель партнерства – форма соціального партнерства, яка функціонує з метою спільного розв'язання соціальних проблем та покращення умов життя громадян. Тристороння модель соціального партнерства, яка функціонує в Україні, відображає систему співпраці між трьома ключовими сторонами: урядом, роботодавцями й профспілками (представниками трудящих) у різних сферах суспільного життя. Ця модель є важливим інструментом управління соціально-економічними відносинами та спільною роботою всіх зацікавлених сторін з метою вирішення різноманітних соціальних та економічних питань. Тристороння модель соціального партнерства також знаходить своє втілення в практиці соціальної роботи в Україні, з акцентом на співпрацю між державними органами, громадськими організаціями та соціальними службами.

Співпраця уряду та місцевих органів влади з громадськими організаціями та соціальними службами для розробки та впровадження соціальних програм та проєктів, які використовують партнерство для регулювання соціальних питань, таких як захист прав дітей, підтримка вразливих груп населення, інклюзивна освіта тощо.

Неприбуткові громадські організації грають важливу роль у партнерстві, представляючи інтереси громадян та інших учасників соціальних програм шляхом забезпечення моніторингу та оцінку соціальних ініціатив, а також активної співпраці з державними структурами у розробці політик та програм соціального забезпечення.

Соціальні працівники й соціальні служби виступають посередниками у партнерстві між державними органами і громадськими організаціями, надаючи професійну допомогу та послуги вразливим групам населення, а також сприяють інтеграції цих груп у суспільство.

Отже, важливо відзначити, що тристороння модель соціального партнерства у сфері соціальної роботи сприяє покращенню якості та ефективності соціальних послуг, захисту прав громадян та сприяє розвитку соціальних ініціатив. Така співпраця сприяє підвищенню якості життя вразливих груп населення та сприяє соціальній інклюзії в українському суспільстві.

Основними особливостями тристоронньої моделі соціального партнерства є наступні:

- тристороння модель включає три основних сторони або стейкхолдерів: уряд, роботодавців та профспілки. Уряд представляє інтереси держави та публічних органів, роботодавці - інтереси бізнесу та роботодавців, а профспілки - інтереси працівників та трудових колективів.

Основною метою тристороннього партнерства є спільне прийняття рішень та розробка стратегій щодо соціально-економічних питань. Це може включати угоди про мінімальну заробітну плату, підвищення якості праці, умови праці, соціальні послуги та інші аспекти, які впливають на працівників та економіку.

Важливою особливістю є діалог та консультації між усіма сторонами, обговорення питання, висловлювання поглядів і знаходження компромісів для досягнення спільних рішень.

Учасники тристороннього партнерства беруть активну участь у прийнятті рішень та управлінні соціальними процесами. Це може охоплювати участь в тристоронніх комітетах, перемовинах і прийнятті рішень на різних рівнях. Тристороннє партнерство сприяє соціальній відповідальності роботодавців, підвищенню рівня соціального захисту працівників і забезпеченню дотримання прав людини. Отже, можна узагальнити, що тристороння модель партнерства в Україні сприяє балансуванню інтересів уряду, бізнесу та працівників та сприяє розв'язанню, зокрема соціальних питань у країні.

Реалізація превентивної функції соціального партнерства відображає сутність співробітництва між різними стейкхолдерами (організаціями, установами, громадянами тощо) з метою попередження соціальних проблем, кризових ситуацій, вирішення соціальних викликів та покращення якості життя спільноти. Основні аспекти реалізації превентивної функції соціального партнерства передбачають активну участь стейкхолдерів яка дозволяє виявляти, аналізувати й реагувати на потенційні соціальні загрози та проблеми. Основною метою превентивної функції є запобігання виникненню соціальних проблем та конфліктів, що включає розробку та впровадження програм та заходів, спрямованих на запобігання бідності, безробіттю, насильству, наркоманії та іншим соціальним проблемам. Ефективність реалізації превентивної функції передбачає аналіз та оцінку соціальних ризиків та небезпек, що можуть виникнути в спільноті, що допомагає

ідентифікувати пріоритетні напрямки дій та визначити необхідні ресурси для їх усунення. Ефективне соціальне партнерство ґрунтується на взаєморозумінні, співпраці та обміні інформацією між всіма учасниками. Створення довіри та відкритості є ключовими факторами успішної реалізації превентивних заходів. Спільне прийняття рішень та реалізація програм та проєктів для запобігання соціальним проблемам вимагає координації зусиль та ресурсів між усіма стейкхолдерами. І на останнє, після впровадження превентивних заходів важливо відстежувати їх ефективність та готовність до внесення змін у випадку необхідності. Отже, реалізація превентивної функції соціального партнерства сприяє створенню стійкого соціального середовища та сприяє підвищенню якості життя спільноти шляхом запобігання соціальним проблемам та спільним рішенням їхнього вирішення.

Підготовка майбутніх соціальних працівників до реалізації превентивної функції соціального партнерства передбачає комплексну підготовку, що охоплює теоретичну базу, практичні навички та особистісний розвиток, які допоможуть їм будувати ефективні та партнерські стосунки з клієнтами, колегами та стейкхолдерами.

Теоретичні знання, які майбутні соціальні працівники набувають під час підготовки у ЗВО передбачають знання теорії соціальної роботи, розуміння основних концепцій, принципів і моделей соціальної роботи, що допоможе їм зрозуміти роль та значення соціального працівника в спільноті. Вивчення теорії комунікації забезпечить майбутніх соціальних працівників знаннями основних принципів ефективної комунікації, таких як активне слухання і емпатія, допомагає зміцнити стосунки з клієнтами та іншими стейкхолдерами. Знання теорії комунікації відкриває шляхи до творчої співпраці та досягнення консенсусу між різними групами суспільства, такими як населення та влада, соціальними працівниками та їхніми клієнтами. Ефективність комунікації визначає здатність вирішувати конфліктні ситуації, застосовувати знання та навички у творчий спосіб і успішно впроваджувати правила та методи у практичному житті. Розуміння соціальних та психологічних аспектів поведінки та потреб клієнтів допоможе побудувати ефективні взаємини.

Практичні уміння та навички в ефективній партнерській взаємодії, які під час професійної підготовки набудуть майбутні соціальні працівники забезпечать їм здатність чути та розуміти почуття та потреби інших, проявити співчуття та підтримку, виражати свої думки та почуття чітко та відкрито, слухати й реагувати на інших з увагою і розумінням, набуття навичок вирішення конфліктів мирним шляхом і робота над конструктивними рішеннями. Практичні навички роботи у команді сформують здатність ефективно співпрацювати з колегами та іншими професіоналами, щоб досягти спільних цілей. Сприяння розвитку системного мислення у майбутніх соціальних працівників дасть змогу їм розуміти та аналізувати складні соціальні системи та їх вплив на життя людей.

Оскільки соціальне партнерство передбачає співпрацю з різними стейкхолдерами, майбутні соціальні працівники мають розвивати навички роботи в команді та спільного прийняття рішень, встановлення і підтримки партнерських відносин з організаціями громадянського суспільства, державними установами та бізнес-структурами.

Психосоціальний розвиток майбутніх соціальних працівників з метою реалізації превентивної функції соціального партнерства включає формування культурної компетентності та емпатії, які виявляються в розумінні та повазі до різних культур, традицій й ідентичностей, що є важливими для успішної роботи у сфері соціального партнерства. Також, майбутні соціальні працівники повинні вміти керувати стресом та зберігати емоційне здоров'я у ситуаціях невизначеності. Практико-орієнтоване навчання допомагає майбутнім працівникам набутти практичний досвід і застосовувати набуті знання в реальних ситуаціях професійної діяльності.

Зі сказаного випливає, що теоретичні знання та практичні навички допомагають соціальним працівникам встановлювати та підтримувати партнерські стосунки з клієнтами та іншими зацікавленими сторонами, сприяючи більш успішному розв'язанню соціальних проблем і покращенню якості життя громадян. Таким чином, можна констатувати, що загальною метою підготовки майбутніх соціальних працівників до реалізації превентивної функції соціального партнерства є підготовка кваліфікованих та компетентних фахівців, які здатні ефективно впливати на соціальні процеси з метою запобігання проблемам та поліпшення якості життя спільноти.

Аналізуючи змістовну складову означеної проблеми приходимо до висновку про доцільність визначення рівня готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до реалізації превентивної функції соціального партнерства у професійній діяльності. Здійснення підготовки за означеними компонентами допоможе набутти необхідні знання, дозволять розвинути повний спектр навичок, які потрібні для успішної роботи у сфері соціального партнерства та реалізації превентивних заходів для підтримки спільноти й запобігання соціальним проблемам. В результаті були визначені мотиваційно-особистісний, комунікативний, когнітивно-діяльнісний та рефлексивно-оцінний компоненти.

Мотиваційно-особистісний компонент готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до реалізації превентивної функції соціального партнерства визначає їхню готовність і мотивацію для виконання цієї ролі та наявність внутрішньої мотивації та відчуття покликання та глибокого бажання допомагати людям, розв'язувати соціальні проблеми та покращувати життя спільноти; розвинуту емпатію до інших людей, розуміння, що допомога і підтримка інших може змінити їхнє життя.

Комунікативний компонент охоплює низку аспектів, які допомагають ефективно спілкуватися та взаємодіяти з різними стейкхолдерами, партнерами

та клієнтами, наявність розвинутих навичок ефективного спілкування, включаючи вміння слухати, виразно виражати свої думки та ідеї, ставити запитання та розуміти контексти розмови, вміти розв'язувати конфлікти. Ключовою частиною комунікативного компонента є розвинута емпатія, здатність співчувати й розуміти почуття та потреби своїх клієнтів та партнерів. У сучасному світі важливо вміти взаємодіяти з представниками різних культур і традицій. Отже, майбутні соціальні працівники повинні розвивати культурну компетентність та адаптувати свої комунікативні підходи відповідно до потреб і особливостей різних груп клієнтів. Отже, комунікативний компонент сприяє розвитку здібностей майбутніх соціальних працівників до ефективного спілкування з різними особами та організаціями, що є важливим для успішної реалізації превентивної функції соціального партнерства та підтримки спільноти.

Когнітивно-діяльнісний компонент містить набір когнітивних та інтелектуальних здібностей, які допомагають аналізувати складні соціальні ситуації, розробляти стратегії та вдосконалювати процеси роботи в галузі соціальної превенції. Майбутні соціальні працівники повинні бути здатні аналізувати складні соціальні ситуації, визначати основні фактори та причини соціальних проблем, розробляти стратегії та плани дій для розв'язання соціальних проблем та вдосконалювати процеси роботи у сфері соціальної превенції, ідентифікувати потенційні соціальні ризики й визначати ефективні заходи для їх запобігання, розуміти психологічні аспекти поведінки та взаємодії людей, приймати обґрунтовані рішення на основі аналізу інформації та врахування потреб клієнтів і спільноти, розробляти інноваційні рішення та підходи до превентивних заходів.

Рефлексивно-оцінний компонент охоплює процес самооцінки, внутрішньої рефлексії й навичок власного розвитку, що дозволяють фахівцям покращувати свою професійну діяльність та розвивати ефективніші стратегії для реалізації превентивних функцій у соціальному партнерстві. Майбутні соціальні працівники повинні бути здатні об'єктивно оцінювати свої знання, навички та професійний досвід, знати свої сильні та слабкі сторони, розуміти, які аспекти їхньої роботи вимагають покращення, вміти рефлексувати свою діяльність, аналізувати свої дії та прийняття рішень у різних ситуаціях. Майбутні фахівці повинні бути відкритими до нових ідей, підходів і методів роботи у сфері соціального партнерства, бути готові навчатися протягом всієї професійної діяльності. Важливо вміти оцінювати ефективність своєї діяльності та результати превентивних заходів, щоб зробити корективи й поліпшити якість роботи.

На констатувальному етапі діагностичного дослідження були визначені високий, середній та низький рівні готовності майбутніх соціальних працівників до реалізації превентивної функції соціального партнерства.

На високому рівні готовності до реалізації превентивної функції соціального партнерства у професійній діяльності майбутні фахівці

об'єднують теоретичні знання, практичні навички, міжособистісні якості та здатність до саморефлексії для ефективної роботи у сфері соціального партнерства та превентивних заходів. Респонденти з високим рівнем готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до реалізації превентивної функції соціального партнерства володіли розширеними знаннями в галузі теорії та практики соціальної роботи, нормативно-правової бази, що дозволяло їм розуміти складні соціальні процеси та причини соціальних проблем, вміли аналізувати складні соціальні ситуації, розробляти стратегії превентивних заходів та оцінювати їх ефективність, приймати обґрунтовані рішення в ситуаціях невизначеності та ризику. Мали глибоке бажання допомагати й підтримувати спільноту, розуміли свою соціальну відповідальність, демонстрували високий рівень емпатії, здатність відчувати та розуміти почуття і потреби інших осіб, досконало володіли комунікативними навичками, вміли співпрацювати з іншими стейкхолдерами, будуючи партнерські відносини. Майбутні фахівці постійно оцінювали свою діяльність, власні здібності та ставилися до своєї роботи критично, прагнули постійно розвивати свої навички та знання, володіли навичками вирішення конфліктів та вміли управляти стресом в надзвичайних ситуаціях.

Здобувачі, які виявляли середній рівень мали базові теоретичні знання, але потребували додаткової освіти та навчання для глибшого розуміння соціальних процесів, володіли аналітичними навичками, але потребували практичного досвіду для розвитку стратегічного мислення та навичок прийняття обґрунтованих рішень, виявляли меншу інтенсивність прояву мотивації та соціальної відповідальності, розуміли важливість емпатії та співчуття, але потребували більшої розвиненості цих якостей, вміли працювати з іншими стейкхолдерами, але мати деякі труднощі в побудові партнерських відносин. Мали розвинуту самооцінку та саморефлексію, були зацікавлені в саморозвитку, але не завжди активно працювали над покращенням своїх навичок і знань, були здатні до вирішення конфліктів та управління стресом розвинена на базовому рівні, виявляли деяку нестійкість у важких ситуаціях.

Майбутні фахівці соціальної роботи з низьким рівнем готовності до реалізації превентивної функції соціального партнерства демонстрували відсутність або обмеженість ресурсами в основних компонентах готовності, не мали системних теоретичних знань і розуміння в галузі теорії та практики соціальної роботи, недостатньо підготовлені для аналізу складних соціальних ситуацій або розробки стратегій превентивних заходів, не мали необхідних аналітичних навичок для розв'язання складних соціальних проблем та прийняття обґрунтованих рішень, виявляли відсутність покликання та соціальної відповідальності, мотивація для роботи в галузі соціального партнерства була недостатньою. Виявлення емпатії не були розвинуті, що ускладнювало взаємодію з клієнтами та партнерами, володіли обмеженими

комунікативними навичками та навичками до співпраці, що перешкоджало побудові партнерських відносин та ефективному спілкуванню. Самооцінка та саморефлексія показували не розуміння своїх слабких сторін та потребу у подальшому розвитку, не були зацікавлені в саморозвитку і не займалися покращенням своїх навичок та знань. Здатність до вирішення конфліктів та управління стресом була недостатньою, що призводило до неспроможності ефективно реагувати на негативні ситуації. Низький рівень готовності свідчить про потребу в серйозній підготовці та розвитку перед початком професійної діяльності в галузі соціального партнерства та превентивної роботи. Майбутні фахівці з низьким рівнем потребують додаткової освіти, тренінгів, та практичного досвіду для досягнення необхідної готовності. Поступове збільшення рівня знань, розвиток мотивації та соціально-емоційних якостей, а також підвищення рівня самооцінки та рефлексії допоможе їм в майбутньому ефективно виконувати завдання у сфері соціального партнерства та превентивної діяльності.

Висновки. У результаті розгляду досліджуваної проблеми можна сказати, що підготовка фахівців в сфері соціального партнерства та превентивної діяльності є важливою, оскільки ця група фахівців відіграє ключову роль у попередженні соціальних проблем та наданні підтримки спільноті. Для підвищення готовності майбутніх соціальних працівників до реалізації превентивної функції соціального партнерства необхідно надавати збалансовану підготовку, враховуючи усі компоненти. Подальші дослідження в цій галузі спрямуємо на оцінку ефективності освітньої програми та змістовного аспекту обов'язкових компонентів підготовки, визначенні, наскільки ці програми відповідають вимогам практики і чи вони успішно готують до роботи в галузі превентивного соціального партнерства.

Література:

1. Дубровський І. Короткий термінологічний словник з питань соціального партнерства. *Бюлетень Національної служби посередництва і примирення*. 2005. № 4. С. 46.
2. Жуков В., Скуратівський В. Соціальне партнерство в Україні: Навчальний посібник. Київ : УАДУ, 2000. 200 с.
3. Організація партнерства у місцевих громадах: Методичні рекомендації для практиків соціальної сфери./Т.П. Басюк, О.В. Беспалько, І.В.Братусь та інші; за заг. редакцією І.Д. Звереві. Київ : Науковий світ, 2006. 43 с.
4. Ільченко Б. Формування інституту соціального партнерства у процесі соціально-економічної самоорганізації українського суспільства. *Соціальні виміри суспільства* : Збірка наукових праць. Київ : Інститут соціології НАН України, 2003. Вип. 6. 438 с.
5. Гілко В.І., Кормич Л.І., Гансова Е.А. Соціальні орієнтири державної політики. *Діагностика соціального розвитку Одеського регіону: Монографія*. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2005. 375 с.
6. Соціальна робота. Навчальний енциклопедичний словник-довідник / За науковою ред. д.с.н., проф. В.М.Пічі. Вид. 4-те, виправлене, перероблене та доповнене. Львів : Новий Світ – 2000, 2020. С. 460.

References:

1. Dubrovskiy I. (2005) Korotkij terminologichnij slovník z pitan socialnogo partnerstva [Short terminological dictionary on issues of social partnership]. Byuleten Nacionalnoyi sluzhbi poserednictva i primirennya - Bulletin of the National Mediation and Reconciliation Service. No. 4. P. 46 [in Ukrainian].
2. Zhukov V., Skurativskiy V. (2000) Socialne partnerstvo v Ukrayini [Social partnership in Ukraine]. Navchalnij posibnik - Study guide. (pp. 200 p.) Kyiv: Kiyiv : UADU Ukrainian State University, [in Ukrainian].
3. Basyuk T.P., Bepalko O.V., Bratus I.V. ta inshi (2006) Organizaciya partnerstva u miscevih gromadah [Organization of partnership in local communities]. Metodichni rekomendaciyi dlya praktikiv socialnoyi sferi - Methodological recommendations for practitioners of the social sphere. (p. 43). Kyiv: Naukovyi svit [in Ukrainian].
4. Ilchenko B. (2003) Formuvannya institutu socialnogo partnerstva u procesi socialno-ekonomichnoyi samoorganizaciyi ukrayinskogo suspilstva [Formation of the institution of social partnership in the process of socio-economic self-organization of Ukrainian society]. Socialni vimiri suspilstva - Social dimensions of society. Zbirka naukovih prac - Collection of scientific papers. (Vols. 6), (p. 438). Kyiv: Institute of Sociology of the National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
5. Gilko V.I., Kormych L.I., Hansova E.A. (2005) Socialni oriyentiri derzhavnoyi politiki. Diagnostika socialnogo rozvitku Odeskogo regionu [Social guidelines of state policy. Diagnostics of the social development of the Odesa region]. Monografiya - Monograph. (p. 375). Odesa: ORIDU NADU [in Ukrainian].
6. Pichi V.M. (2020) Socialna robota [Social work]. Navchalnij enciklopedichnij slovník-dovidnik - Educational encyclopedic dictionary-reference (p. 460). Lviv: Novy Svit [in Ukrainian].